

LIET. BIBLOGR. DOVANA
TARNYBOS

Laisvės
VARPAS
LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Nr. 1

Liubekas, penktadienis, 1945 m. lapkričio 23 d.

Kaina 50 pf.

Rengiamas visu JAV lietuvių kongresas

Kongresas išrinks lietuvių delegaciją
i taikos konferenciją

1945 m. lapkričio 29–30 d. Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Čikagoj, įvyksta visu Jungtinėse Valstybėse gyvenančių lietuvių kongresas arba seimas. Jame dalyvaus visos lietuvių partijos, kultūrinės organizacijos, sąjungos, klubai ir paskiri žinomi visuomenės veikėjai. Kongreso tikslas — vieningai reikalauti nepriklausomos, laisvos, demokratinės Lietuvos. Kongresas išrinks delegaciją i taikos konferenciją. Amerikos Lietuvių Taryba jau paskelbė spaudoje atsisaikymą, kviečianti lietuvius i ta reikšmingą kongresą. Kongreso adresas: Congress Hotel, 500 S. Michigan Ave, Chicago, Ill.

Anglijos parlamentaram domisi mūsų gyvenimu

Grupė angliu parlamento nariu, kurie neseniai lankėsi Vokietijoje, aplankė ir Liuburgo lietuvių, latviu ir estu stovyklą, kurioje is viso gyvena 1.500 Pabaltijo tautu pabėgėliu. Angliu parlamentaram labai domėjosi Pabaltijo tautu bukle ir paprase stovyklos komendantą, angliu majorą, suteikti jiems daugiau ziniu apie siu triju tautu pabėgėliu gyvenimą. Ta proga kiekviena tautinė grupė vėliau patiekė majorui placias savo buities apzvalgas, kurias jis specialiai isvezė i Londoną i teikti minėtiems parlamento nariams.

Taip pat dideli angliu spaudos ir radijo dėmesi atkreipė kita bendra triju Pabaltijo tautu stovykla Alt Gargėj. Mat, tos stovyklos gyventojai savanoriskai susiorganizavo padėti pagaminti misko medziagos skubiai atstatomoms Ruhro srities angliu kasykloms. Jie pagamino nemaza kieki misko medziagos. Angliu spauda ir radijas sia savanoriska lietuviu, latviu ir estu iniciatyva pagyrė ir ivertino, kaip nuosirdzias pastangas prisidedant prie Europos atstatymo. Londono dienrastis „Daily Sketch“ isidėjo sios stovyklos nuotrauku.

Sovietu Rusija turės pareiksti savo norus

Didz. Britanijos ministeris pirmininkas Attlee su visa eile patarėju 7 dienas viesėjo Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kur jis su prezidentu Trumanu ir Kanados ministriu pirmininku Mackenzie King tarėsi dėl atominės energijos panaudojimo problemos ir kitais aktualiais klausimais. Attlee, kaip amerikieciu spauda pranesa, i Amerika nusivezes britu plana, kaip kontroliuoti atomine energija. Dali to plano sudaras pasiulymas Sovietu Rusijai, kad ji pareikstu pilnus savo militarinius, politinius ir teritorinius norus, kuriu igyvendinima ji laiko reikalingu savo saugumui Europoj ir Azijoje. Tik po to esa butu galima pilnai pasidalinti ziniomis tarp visu valstybiu apie atomines energijos mokslinius atradimus, iskaitant ir atomines energijos panaudojima.

Britu plana sudaro keli svarbiausi punktai. Pagal pirmaji punkta, Didz. Britanija, Jungtinės Valstybės ir Kanada, kurios dalyvavo atomines bombos isradime ir jos isrutuliojime, turincios

isipareigoti pasikeisti tarpusavyje tolimesniais tyrimu duomenimis apie atomines energijos panaudojima. Pagal antra punkta, jos turincios isipareigoti pasikeisti ir kitais moksliniais isradimais. Trecias punktas mini, kad sios trys valstybes turincios bandyti pasiekti susitarimo su visais kitais kraistais apie sutarptautinima visu isradimu atomines energijos srityje. Tai turetu buti pirmas zingsnis i platu susitarima keistis visais moksliniu tyrimu duomenimis. Ketvirtas punktas numato, kad visi sie susitarimai turi buti padaryti „Jungtiniu Tautu“ organizacijos rėmuose.

„Daily Telegraph“ sarysu su tuo pastebi, kad tie reikalavimai, kuriuos Sovietu Rusija iskelė Potsdame, Didz. Britanijos ir JAV beve laikomi galutiniais, bet Londono konferencijoje Sovietai iskelė nauju reikalavimu. Tiems visiems neaiskumams padaryti gala ir norima pakviesti sovietus aiskiai ir galutinai formuluoti savo norus.

SPAUSDINTU ZODZIU

Mes gyvename tokias tautos isblaskymo dienas, koku lietuviu tauta nezino. Isigilinus apima siaubas ir nebillis. Simtai kulkstanciu zmoniu atsudurė svetimuos krastuos nezinomam likimui. Tėvu ir broliu krauju apslakstyta paliko brangi mūsų zemė, Lietuva. Suiro seimos, neleko reiksmės zmoniskumas, isniekinta visa mūsų atstalyta Lietuvos valstybė. Mes neturime fizinės jėgos vienaip ar kitaip veikti savo valstybes naudai. Mes lapome ispillietinti lietuviai. Bet mes gerai zinome, kad bet kuri forma dar ne viskas. Didysis tautos pagrindas yra dvasios tvirtybė: nenusiminti, dirbti tautos gerovei ir parodyti, kad mes ločioje buklėje esame pajėgūs allaikyti likimo smūgius, kokie jie bebūtu.

Mūsų rysiai su lietuviais, pasilikusiais Lietuvoje, nutruko ir neuzmezgami, lepa siliko dvasinai rysiai. Mes suprantame juos, kaip jie mus supranta. Politinio siubavimo bangose mes tesame sipuliuikai, laciau tikime, kad demokratinės tiesos spindėjimas ir mūsų niuria padange nusvies ir vieni kiliems paspausime rankas laisvam galvojimui ir laisvam darbu.

Milions mūsų broliu uzjūryje yra mūsų laidas, kad, kur mes bebūtume, jie yra su mumis ir galvoja, kaip mes ir demokratinės tiesos vardu kovoja dėl zmogaus laisvės. Jie placiau mato, daugiau zino ir daugiau gali padaryti. Jie suaugo su antraja savo tėvyne, bet visuo- mėl buvo jautrūs savo tėvu zemei ir savo broliams.

Vakaru santarvininku globoje — angliu, amerikieciu ir prancuzu zonoze lietuviu masės gyvena stovyklose. Tokiuose sambūriuose mums leista kultūros darba, dirbti. Atskiri vienetai vietomis tiek gausūs, kad prilijsta kai kuriems Lietuvos miesteliams. Ivairios profesijos gali reiksti savo iniciatyva ir pajėguma savuju labui. Tas duoda mums progos sviestis ir sviesti, dirbti kultūros darba ir ruostis ateiciai. Kur mus likimas benublokstu, visur būkime tvirti dvasia ir ant savo koju stovėkime. Kiekviena stovykla turi

Savas universitetas

savo biuleteni siauriems reikalams. Bel jau atsirado pilna zodzio prasme laiksciu visose zonos. Liubekieciai ryztasi leisti laikrasti tik del to, kad tolesniu sriciu laikrasciai negali toli pasiekti, o jei pasiekia, tai taip pavluotai, kad jie leduoda spausdino zodzio džiaugsmu. Vokieciu kalba laikrasciai ne visiems suprantami. Tad gyvas reikatas tureti savo laikrasti, kuris nors prolarpiais pavaizduotu politines ir kulturines raidos pasauli. Mokslinimosi institucijos dirba be mokslo vadoveliu ir be pasiskaitymo knygu. Ir tam reikalui musu laikrascis pagal galėjima nes dvastos peno.

Leisdami laikrasti prieš save mes matome netekusi teovnes skaitytoja, kuriam rūpi gyvena mosdienos jo būkleje. Visko duoti mes negalime, bet mes duosime, ka galėsime duoti. Gyvename viena villimi: grizti i Tėvynę. Tos villies niekas negali mums isplėsti: gal tik laukiniai nesvajoja apie Tėvynę. Musu istremtis padidina Tėvynės meile, nesa didesni susiklausima bendroje ketionėje ir musu darbuose negali būti nedarnumo.

Mes kviečiame visus plunksnos darbininkus būti musu bendradarbiais. Tad i darba!

Liubeko kronika

LIUBEKIECIAI LIETUVIAI ATSIŠVEIKINO SU D. P. VIRSININKU PULK. TERNERIU

D.P. virsininkui pulk. Terneriui isvykstant Anglijon, Liubeko lietuviu vardu Komiteto delegacija su pirm F. Kirsa priesakyje atsisveikino su pulkininku ir ta proga iteike jam kukliu dovaneliu — ranku darbo kaklaraisti ir gintaru.

LIETUVIU RAUDONOJO KRYZIAUS LIUBEKO SKYRIUS

Lietuviu Raudonojo Kryziaus Skyrius Liubeke pradėjo oficialiai veikti nuo s.m. birzelio 24 d. susaukus steigiamajai susirinkima, i kuri atsilanke ir istojio nariais per 100 lietuviu.

Siuo metu Skyriaus valdyba sudaro: pirm. dr. Vysniauskas, nariai: p. Kairiūkštie, dr. Grusnys, dr. Reinsys, p. Dziugienė, p. Manelienė ir reikalui vedėjas — p. Carnys.

Raudonojo Kryziaus Skyrius rūpinasi lietuviu kolonijos sveikatos reikalais, motinos ir vaiko globa, selpia i sunkumus patekusius tautiecius, atlieka paieskojimus, rūpinasi musu belaisviais, palaiko santykius su Tarptautinio Raudonojo Kryziaus Liubeko atstovybe ir atlieka ivairius kitus sveikatos rūpinimo ir salpos reikalus.

HAFFKRUGO „TEVYNES GARSU“ ANSAMBLIO KONCERTAS LIUBEKE

Lapkricio 6 d., Meesen kareivinėse ivyko Haffkrugo „Tėvynės garsu“ meno ansamblio koncertas. Pradzioje p. Jonė Kviecinskaitė pasako „Ruduo“ ir „Vienos kraujas“, o klarnetu pora dalyku pagrojo muz. Poliakovas. Choras, diriguojamas muz. V. Banaicio, padainavo Sasnausko „Kur bėga Sesupė“, liaudies dainas: „Viena linelius pasėjau“, ir „Ta mūs seselė“, V. Banaicio harmonizuota Prūsų Lietuvos liaud. daina „Jau isdainavau visas daineles“, K. V. Banaicio „Uz jūriu mariu“ ir Simkaus „Malda uz Tėvynę“.

Antroje dalyje ansamblis parodė J. Krumino „Pabaigtuves“, surezisuotas K. Gandrimo. „Pabaigtuviu“ sokiai Dumciutės-Breikmanienės, muzikinė dalis muz. V. Banaicio.

Nors patalpa gerokai gadino bendra ispūdi, taciau choras ir visas ansamblis parodė savo gera pasiruosima. Ypatingai choras, auksta muzikine nuovoka, diriguojamas V. Banaicio, dainuotus dalykus atliko be priekaištu. Choras

Savo universiteto steigimo klausimas kelia dideli susidomėjima lietuviu priverstinoje isevijoje. Lietuvos aukstosios mokyklos buvo mūsų mokslo ir kultūros kurėjos, jos ir ju sukurti lietuviu dvasiniai tautos turtai sudarė brangiausi mūsų tautos lobyna. Vokieciu okupacijos metu Lietuvos universitetai daugeliu atzvilgiu buvo pasipriesinimo pries naciu okupacija inspiratoriai ir centrai. Lietuvos profesūra ir studentija lietuviu tautos kovoje pries okupantus suvaidino vadovaujama vaidmeni. Suprantama, kad vokieciu okupaciniai organai nuo pat pradios statė ivairias kliūtis lietuviu universitetu veikimui visai kaip ji varzdamai, dėdami pastangus juos perreformuoti. Pagaliau, vokieciams napavykus suorganizuoti lietuviu SS legijono dėl lietuviu tautos parodyto griezto ir vieningo pasipriesinimo, vokieciai dėl savo nepasisekimo pakaltine lietuviu inteligentija, taikydami lietuviu tautai sankcijas, 1943 m. kovo mėn. 17 d. uzdarė visas Lietuvos kultūros istaigas, ju tarpe ir Vilniaus ir Kauno universitetus, arestuodami ir issiusdami i koncentracijos stovyklas eile profesoriu.

ir visas ansambli, vadovaujami gabiu ir darbsciu vadovu, teikia labai daug vilciu ateiciai ugdant ir reprezentuojant mūsų tautini mena isevijoje.

VELINIU RELIGINIS KONCERTAS

Lapkricio 2 d., Vėliniu vakare, Liubeko kataliku baznycioje ivyko religinės muzikos koncertas, kuris, pagal mūsų tradicija Tėvynėje, turėjo ta vakara priminti mūsų artimuosius ir tautai nusipelnusius, o taip pat zuvusius karius ir tautos laisves kovotojus. Koncerte giedoję op. solistai: Alė Kalvaitytė, Izabelė Motiekaitienė ir Petras Kovelis, kuriuos vargonais palydėjo prof. VI. Jakubėnas ir muz. Vyt. Gutausko diriguojamas Liubeko lietuviu misrus choras, vargonais palydėtas muz. J. Krutulio. Be to, pora dalyku vargonais pagrojo vietinės parapijos vargoninkas, muz. Kārst. Pritaikyta zodi pasakė Liubeko lietuviu parapijos klebonas kun. Ruokis. Solistai ir choras isplide eile klasikiniu ir savu autoriu religinės muzikos kūriniiu.

Koncertas paliko klausytojams gilu ispūdi ir reikia ji priskirti prie geruju mūsų reprezentaciniu pasirodymu isevijoje. A.Z.

SUSIORGANIZAVO STUDENTAI IR ABITURIENTAI

Lietuviu Komiteto patalpose rugsėjo 16 d. ivyko Liubeke gyvenanciu studentu ir abiturientu susirinkimas. Izangini zodi tarė stud. techn. Kl. Silkaitis, primindamas, kad ir esamose salybose studentai neprivalo nuleisti ranku, bet pasiryzi testi studijas Vokietijos ar kitu valstybiu universitetuose. Bendriems reikalams atstovauti, pusiau slaptu balsavimu, buvo isrinkta atstovybė: stud. techn. Kl. Silkaitis-pirmininkas, stud. odont. O. Petraskeviciūtė atstovė ūkio reikalams, stud. med. M. Indreikaitė-kultūros reikalams ir stud. prek.V.Kuprys-sekretorius. I susirinkima atvyko 33 studentai bei abiturientai. Be to, norima ijungti i savo rateli ir tuos studentus, kurie gyvena mazais būreliais issimėte ivairiose Liubeko apylinkėse.

— Lietuviai kariai, buve belaisviu stovyklose Holstein-Slezvigo provincijoje, rugsejo 11 d. isvezti Belgijon, kur jie laikomi belaisviu stovyklose. Siuo metu daroma zygii musu karius is belaisviu stovyklu islaisvinti. Turima vilciu, kad si akcija duos teigiamu vaisiu.

Tuo būdu nuo 1943 m. pavasario Lietuvos mokslo darbai ir lietuviu specialistu su aukstuoju mokslo paruosimas buvo nutrauktas. Tik kai kurie fakultetai savo darbo nenutrauke ir kuri laika veike slaptai. Turint galvoje okupacija padarytu zala lietuviu inteligentijai, okupantu samoninga jos naikinima, masini isvezima, ir trėmima i koncentracijos stovyklas, ruosiantis būsimam krasto atstatymui, kuris pareikalautu visu turimu jėgu didelio itempimo, savoju universiteto organizavimas isevijoje yra ypatingai aktualus.

Vokiētija nugalėjus ir joje atsidūrusiai priverstina lietuviu isevijai pagaliau laisviau atsidus, tuoj iskilo ir savoju universiteto organizavimo klausimas. Spėjama, kad norinciu studijuoti ar testi nutrauktas studijas lietuviu studentu skaicius siektu 2.000. Turima vilciu, kad tam tikras lietuviu skaicius galės studijuoti Prancūzijos universitetuose, kiti yra padave prasymus i vokieciu universitetus. Taciau tai toli grazu visu nepatenkins. Norinciu studijuoti vokieciu universitetuose skaicius siekia viso 30.000, is kurio tik 40% galės būti priimta. Lietuviams, proporcingai imant, tegalės būti paskirta palyginti labai nedaug vietu. Tad zymiai lietuviu akademiniu jaunimo daliai aukstasis mokslas būtų neprieinamas. Klausima galėtu isspresti tik savo — lietuviskojo universiteto ikurimas.

Turimo isevijoje Lietuvos aukstuju mokyklų mokslo personalo pakaktu pilnam Lietuvos isevijos universitetui su siais fakultetais:

1. humanitariniu mokslu be kitu skyriu su teologijos, meno skyriais, 2. teisės fakulteto su ekonomijos ir komercijos skyriais, 3. matematikos — gamtos fakulteto su zemės ūkio ir misku mokslu skyriais, 4. medicinos fakulteto su veterinarijos skyriumi, 5. technikos fakulteto su technologijos ir statybos skyriais. Toks Lietuvos isevijos universitetas apimtu ne tik Vilniaus ir Kauno universitetus, bet ir kitas Lietuvos aukstasias mokyklas; Zemės ūkio akademija, Veterinarijos akademija, Prekybos Instituta, Dailės akademija ir k. Jis galėtu būti iurtas viename is vokieciu universitetu, sukonzentruojant i viena vieta mūsų mokslo ir kultūros pajėgas. Lietuviskojo universiteto ikurimas sudarytu Lietuvos mokslo ir kultūros centra, leistu lietuviu isevijai parodyti savo dvasini ir kultūrinii kūrybinguma, testi laikinai nutraukta lietuviskosios kultūros kurima.

Savo universiteto klausimas buvo keliamas Frankfurte ir UNRRR — os centre. Siandien su pasitenkinimu galima konstatuoti, kad jis igyja ir kiek realesniu formu. Anglu karinė valdzia jau yra davusi principini sutikima organizuoti Baltijos akademinius kursus prie Hamburgo universiteto. Klausimas tebera svarstymo stadijoje. Spaliu 17, 18 d. Hamburge tuo reikalu ivyko pasitarimas lietuviu, latviu ir estu profesūru atstovu, kuriame be kitu dalyvavo Vilniaus Universiteto rektorius prof. Dr. M. Birziska ir Vytauto Didz. Universiteto rektorius prof. J. Graurokas. Kaip tokie Baltijos akademiniai kursai galėtu būti organizuoti, kaip placiai jie galėtu apimti ivairias mokslo sakas, siandien sunku pasakyti. Teks nugalėti dar eile sunkumu, nėra lengva sudaryti tinkamas salygas profesoriams ir studentams mokslo ir mokymosi darbu. Be to, didesnė dalis mūsų profesūros issimėciusi gyvena amerikieciu ir prancūzu okupuotose Vokietijos zonos. Taciau reikia tikėtis, kad anksčiau ar vėliau sunkumai bus nugalėti ir mūsų jaunimas galės nekludomai mokytis. ST. ZYMANČAS.

— Isrinktoji RK Liubeko skyriaus nariu susirinkimo kontrolės revizijos komisija pradėjo darba.

George VI

Toje milžiniškoje medžiagoje ir dvasios suirutėje, kuria pasauliui sukele ir paliko prauzes baisusis karas, aiškiai matyti, kad Didz. Britanija yra pirmoji Europoje laisvės, kultūros, teises ir žmoniskumo gyneja ir garante. Visi padorus žmonės tikejosi ir tikisi is jos karaliskojo sosto demokratijos, asmens laisvės, teises ir teisingumo uztarimo ir ju grazinimo i Europos gyvenima.

Siuo metu Didz. Britanijos soste sedi George VI., gimes 1895 m. gruodzio 14 d. Sandringhame, karaliaus George V ir karalienės Mary antruoju sunumi. Baiges Osbornio gimnazija ir Dartmouth karaliskaja jurininku mokykla, 1913 m. jis stojo tarnauti karo laivynan. Liga kuri laika nutrauke jo tarnyba, bet karo vadovybes biuletinis apie garsuji Jutlandijos juru musi (1916. VI. 1 d.) mini, kad princas jame dalyvaves. 1917 m. jis buvo paskirtas i Vakarų frontu juru aviacijos lakunu. Po karo princas studijavo Trinity College ir Cambridge universitete istorija, ekonomija ir teise. 1920 m. jam suteiktas Yorko kunigaikstis titulas (Duke of York). 1923 m. balandzio 26. d jis vede Lady Elizabeth Bowes-Lyon ir 1926 m. balandzio 21 d. susilauke pirmos dukters Elizabeth, dabartines sosto ipedines. 1922 ir 1923 m. jis buvo tevo pasiustas vizituoti Rumunijos ir Jugoslavijos karaliskuosius dvarus. Ta pacia Yorko kunigaikstis aplanke ir Cekoslovakija. Kai jo brolis Edvardas VIII 1936 m. gruodzio men. atsisake nuo sosto, Yorko kunigaikstis stojo i jo vieta oficialiu vardu George VI.

Didz. Britanijos karalisko dvaro etatas 1910 m. nustatytas 470.000 svaru per metus. Nuo 1917 m. liepos 17 d. jis vadinamas Windsoro dvaru. Karaliskojo sosto pasikeitimai ji pavel-

dint nereikalingi parlamento pritarimo. Karalius privalo buti anglikonu baznycios narys. Jam negalima kelti nei baudziamuju bylu, nei civiliniu ieskiniu. Visi karaliaus valdymo aktai kontrasignuojami atitinkamo ministerio, kuris tuo budu pasidaro atsakingas parlamentui. Karaliaus valdymas pasireiskia 1) dalyvaujant parlamente: atidarant ir uzdarant parlamento sesijas, paleidziant parlamento ir tvirtinant jo priimtus istatymus (savo veto teise pries naujai priimtus istatymus jis praktikoje nesinaudoja), 2) dalyvaujant Slaptojoj Taryboj, kontrasignuojant tos Tarybos pareidymus ir 3) kitais valstybes aktais, pav., paskiriant ministeri pirminka ir t. t.

Po ano pirmojo Didz. karo persitvarkius Didz. Britanijos imperijos santvarkai, susidarius britu tautu bendruomenei (Commonwealth), kai visos dominijos pasidare lygiateisemis su pacia Anglija, karaliaus asmuo igijo dar didesnes reiksmes. Jis yra imperijos vienybes simbolis. Ir dominiju gubernatoriai yra karaliaus, o ne vyriausybes atstovai.

Atsiminus, kad Didz. Britanijos imperija uzima 25% viso pasaulio zemyno (t. y. apie 34 mil. kv. km.), kurioje gyvena 24% viso pasaulio gyventoju, savaimine aisku, kad pirmasis tokios valstybes asmuo yra labai svarbus faktorius pasaulio istorijoj. Britu karalius visu savo pavaldiniu, neziurint luomu ir partiju, yra labai gerbiamas ir branginamas. Siuo gi metu ir visas civilizuotas pasaulis ziuri i Pirmaji Didz. Britanijos Pilieti ir tiki, kad jo autoritetingas zodis pades nukreipti siu laiku istorijos eiga i teisinguma ir humaniskumo begius. Todėl nenuostabu, kad simtai milijonu lupu kasdien samoningai kartoja: „God save the King!“

Liubeko Lietuviu Gimnazija

Lietuviu Gimnazijos ikurima Liubeke reikia laikyti nemenkos reiksmės kultūriniiu ivykiu ne tik Liubeko lietuviu kultūrinio darbo bare, bet ir visame mūsų emigracijos Vokietijoje kultūriniam judėjime.

Parengiamieji savos Gimnazijos steigimo darbai buvo pradėti birzelio antroje pusėje. Liepos 20 d. buvo susauktas pirmasis Gimnazijos mokytoju tarybos posėdis, kuriame buvo galutinai nustatytas mokyklos tipas: gimnazija su humanitariniu ir komerciniu skyriais. Be to, posėdyje dalyvavusieji nutarė kreiptis i Liubeko Lietuviu Komiteta ir prasyti ji būti mokyklos patronu — globėju, kuris rūpintusi gimnazijos patalpomis, islaikymu ir siaip jau būtu visokeriopu jos ramsciu. Posėdyje dalyvavusiu mokytoju pageidavimu, gimnazijos direktorium Lietuviu Komitetas paskyrė klaipėdieti p. M. Gelzini.

Pagrindini parengiamieji darba sudarė mokslo programų paruosimas. Siuo metu visu astuoniu klasiu ir visu mokslo dalykų programų sudarymas yra baigtas. Mokiniai, turintieji pazymėjimus, buvo priimami i atitinkamas klases tikrais mokiniais, o mokiniai, kurie tokiau pazymėjimu neturėjo, buvo priimami bandomum. Mokytoju Taryba, turėdama galvoje karo audru sukrėtimus, apsisprendė iki mazaudu lapkricio mėn. praeiti kartinum kursa, kuri praėjus bus galutinai egzaminai. Gavus atitinkama leidima gimnazija atidaryti, rugpiucio 1 d. buvo pradėtas darbas, pradžioje Meesen kareiviniu VII bloke, su darbo grupe, sujungta is 3, 4 ir 5 klasiu mokiniu. Grupėje buvo 20 zmoniu, bet jau po keliu dienu ju tiek padidėjo, kad reikėjo galvoti apie grupės suskirstyma.

Rugpiucio 13 d., ivyko stojamieji egzaminai i 6, 7 ir 8 klases. Juose dalyvavo 32 kandidatai

Rugpiucio 20 d. darbas buvo praplėstas i. 3 grupes: I-je-3 ir 4 kl., II-je-5 ir 6 kl. ir III-je-7 ir 8 kl. mokiniai.

Rugpiucio 22 d. 7 ir 8 kl. perskirtos i atskiras klases, o rugsėjo 14 d. atidarytos 1 ir 2 klases, kuriu atidarymas uzsitese nenorint nutraukti vaiku poilsio Liubeko vaiku kolonijoje. Siuo metu jau veikia visos klases: I-ma su 16 mok., II-15, III-20, IV-19, V-17, VI-16, VII-31 ir VIII-kl. su 23, is viso su 157 mokiniais. Mokytoju yra 14. Jie dirba is pasisventimo.

Daug vargo turėta su patalpomis, kol rugsėjo pradžioje buvo gautas gimnazijai tu paciu kareiviniu atskiras I-mas blokas. Ten jau galejo susitalpinti visos klases, rastinė ir mergaiciu ir berniuku bendrabutis, kurio reikalingumas buvo pajustas turint galvoje tai, kad dauguma mokiniu yra is ivairiu Schleswig-Holsteino vietu.

Pagaliau, nepaprastu sunkumu iskiolo parupinant mokslo priemoniu. Ilgametis Svėksnos progimnazijos mok. P. A. Jastas buvo paskirtas gimnazijos knygyninku, kuris perėjo visus lietuvius, rinkdamas ivairia medziaga ir knygas. Ju tarpe pasitaikė keletas vadoveliu, kurie numatyti rotatoriumi multiplikuoti.

Cia gimnazija kreipiasi i lietuviskaja visuomene, prasydama, jei kas turėtu koku knygu ar vadoveliu, jai paskolinti arba dovanoti. Tuo būdu bus apsaugotas lietuviskas zodis nuo zlugimo.

Mokytojai mokiniu laikysena ir mokslo pastangomis yra labai patenkinti. Mokiniai mokslo ziniu yra labai godūs. Parkatojimai daro didele pazanga.

Pastaruoju metu gimnazijos darbu yra sudomėjusios ir angliu istaigos, is kuriu laukiama reiksmingos paramos.

Lapkričio 23-ji

1918 m. lapkričio 23 d. Vilniuje buvo isleistas pirmas isakymas Lietuvos kariuomenei. Si diena ir yra laikoma Lietuvos kariuomenei atkūrimo data. Tai buvo svarbus ivykis Lietuvos istorijoje. Lietuvos ginkluotosios pajėgos reprezentavo Lietuvos valstybės suverenuma. Kariuomene perėme gėriasias musu tautos riteriskumo tradicijas. Metai i metus perleidama per savo eiles daugeli mūsų jaunimo kartu, ji auklėjo vyriiskasias ir patriotines to jaunimo dorybes. Jai buvo itikėtas musu krasto saugumas ir sudėtos musu viltys uzlikrinant Lietuvos ateiti. Ir jeigu musu kariuomene situ vilciu nepaleisino, tai tik dėl to, kad pries ja iskiule uzdaviniai buvo didesni, negu jos ir mūsų tautos jėgos. Mes negalėjome isugdyti ginkluotos pajėgos, kuri būtų galėjusi palenkti negailestinga likima. Ir daug didesnės ir turtingesnės valstybės buvo suzlugdytos negirdėtai istorijoje iskilusiu apokaliptiniu imperiju.

Be abejo, mes turime tinkamai pasinaudoti situ skaudziu ivykiu pamoka. Atominės energijos atradimo laikais kardo romantika nebebrazinamai yra zlugusi. Siandien mūsų pazeistuju leisti atstatyma ir mūsų būsimosios valstybės sauguma mes malome laikos pasauliui ir leisis isigalėjime tautu santykiuose. Mūsų tautos istorijos mes nebegalėsime kurli kardu, bet kūrisme arktu, knyga ir lyra. I tai ir turi būti nukreiptos mūsų tautos pastangos. Taciau mes negalime uzmirsti suglaustuju mūsų zaliojo jaunimo grelu, kurios visada nesiojo nemelaginga patriotizma ir kieta pasiryzima savo jaunomis krūtinėmis atremti mūsų tautai gresusiu pavojus ir, reikalui esant, sudėli brangiausiu auku savo tautai ir Tėvynei. Mes negalime uzmirsti mūsų karisku tradiciju, kai ilgas simtmecius buvo ginamas mūsų krastras nuo germanu ir slavu antplūdziu ir issaugotas mūsų tautos gyvumas, mūsų savanoriu ir pirmuju sauliu, kurie vasario 16-sios akta igyvendino, kurios isugdė 1941 m. birzelio partizanus ir kurios, pagaliau davė ir dar turės duoti inasa laisve mylinciu tautu kovoje su tironijomis.

Tad mes pagerbiame mūsų tautos kariska tradicija, mūsų kariuomene ir lenkiame savo galbas pries kapus tu, kurie karzygiu mirtimi zuvo uz mūsų Tėvynės laisve.

Lietuviu Komitetas Liubeke

Lietuviu Komitetas Liubeke isisteigė geguzės 10 d. Po kai kuriu persitvarkymu dabartini komiteta sudaro: pirmininkas F. Kirša, pirmininko pavaduotojai: adv. L. Indreika ir dr. J. Sakalauskas, sekretorius Pr. Zundė, izd. inz. A. Statkus, nariai — Mikulenas, prof. V. Manelis, inz. A. Traska, S. Naikauskas, L. Gerulaitis. Liubeke ir jo apylinkėse priskaitomai ligi 3.700 lietuviu. Visi žmonės isskirtyti i penkias grynai lietuviu stovyklas ir vienus vaiku poilsio namus. Liubeke veikia pilna gimnazija, liaudies universitetas, pradžios mokyklos, angliu kalbos kursai, staliu dirbtuvė, siuvykla etc. Vyksta vaidinimai, koncertai, paskaitos. Concertuoja ir vietinis choras. Dėl gyventuju didelio skaiciaus ir vis dar didėjančio ju antpludzio kultūrinio darbo veikla kiek trukdosi. Labai placiai issivystė skautu veikla. Veikliai dirba sportininkai. Lapkričio 10 d. Lietuviu Komitetui Liubeke sukako pusmetis, kai jis isisteigė. Ta proga kitame numeryje apie Liubeko Lietuviu Komiteta duosime daugiau ziniu.

Latvijos Nepriklausomybės Sventė

Lapkričio 18 d. latviai minėjo savo Nepriklausomybės sventę. 16 val. Liubeko Latvii Tautinis Komitetas Meesen kareiviniu sporto haleje surengė iškilmingą koncertą, kuriame dalyvavo jungtinis Liubeko latviu stovyklų choras ir orkestras, Latvijos Nacionalinės Operos solistai — Adèle Pulcina-Karpa (sopranas) ir Janis Niedra (bosas) ir žymiu instrumentalistu stygu kvartetą. Halė buvo gražiai išpuosta valstybiniu herbu, himno žodžiais ir gausiais žalumynais ir vainikais. Izangini zodi tarė Liubeko latviu Tautinio Komiteto pirm. Miezis. Pradžioje jungtinis choras, palydimas orkestro, pagiedojo Tautos Himną — „Dievs sveti Latvijai“. Ypatingai gerai skambėjo choro ispildyta „Gaismas pils“ ir pabaigoje kantata „Tevijai“ su orkestru ir soliste Adele Pulcina-Karpa. Solistai su pasisekimu padainavo po trejeta latviu kompozitorių kūrinii. Stygu kvartetą subtiliai ispildė J. Vitola G-dur I Andante alegiaco ir II Finale, Andante, Allegro.

Minint Latvijos Nepriklausomybės sventę, prisimena bendras mūsų tautų ir valstybių likimas. Didysis Pasaulio sukrėtimas skaudžiausiai yra palietęs musų tautas ir musų krastus. Mūsų tautos išblaskytos ir musų krastai nuniokoti, kaip niekumet. Tai, kas buvo sukurta per dvidešimt nepriklausomo gyvenimo metu intensyviomis mūsų tautų pastangomis, yra paversta pelenais. Mūsų tautos išgyvena sunkiausius savo istorijos laikus. Sitokiose tad, sąlygose latviai mini tą dieną, kada tauta kupina veržlumo ir geriausių vilciu ėmėsi nepriklaus-

mai kurti savo valstybinį gyvenimą, savo gerovę ir kultūrą.

Per dvidešimt Nepriklausomo gyvenimo metų Latvija padarė didelę pažangą visose tiek valstybinio, tiek ūkinio, tiek ir kultūrinio gyvenimo srityse. Ji pilnai išrodė savo valstybinį subrendimą. Ji buvo konstruktivus tautų bendruomenės narys. Ji visada buvo istikima savo tarptautiniams pasizadėjimams ir istikimai laiki, kėsi paskelbto neutralumo prasidėjus karui. Jos Nepriklausomybė buvo jai išlėsta smurtu-provokaciniais pretekstais. Su nuosirdžia simpatija mes stebėjome latviu tautos laimėjimus, ir jais džiaugėmės, taip pat kaip niekas kitas mes suprantame ir užjauciamė skaudu mūsų broliškoms latviu tautos likima ir kaip niekas kitas trokstame jai laisvės ir naujo atgimimo.

Daug aisciu giminiu kraujo nutekėjo ir daug mūsų giminiu isnyko besigrumiant su imperia-listinomis jėgomis mus puolusiomis is rytu ir vakaru. Mes dabar esame vieninteliai aisciu kraujo saugotojai. Siose lemiamose tautų grumtynėse mus jungia ne tik kraujo giminingumas, bet taip pat bendras likimas ir bendri siekiai ir uždaviniai ateiciai. Sitokiu supratimu mes turime dar labiau susiglausti, tolydzio stiprinti ir bendrinti mūsų pastangas, gilinti musų broliškų ryšius ir mūsų politini, ūkini ir kultūrinį bendradarbiavimą. Latviu laimėjimai-mūsų laimėjimai.

Sia diena mes linkime latviu tautai geriausios laimės ir ju Tėvynei greitos laisvės ir gerovės. Dievs sveti Latvijai!

A. ZIEDAS

Atominė bomba pasilieka paslaptis

Lapkričio 15 d. prez. Trumanas ir ministeriai pirmininkai Attlee ir Mackenzie King pasirasė triju valstybiu sutarti, pagal kuria visas mechaniskas ir techniskas atominės bombos pagaminimo procesas kol kas dar pasilieka paslapyje. Taciau is antros pusės si sutartis rekomenduoja sudaryti specialia Jungtiniu Tautu organizacijos komisija, kurios uždavinys būtų parengti plana, pagal kuri atominės energijos panaudojimas destruktiviams tikslams būtų tarptautiniu mastu uzdraustas, o konstruktyviams tikslams — remiamas.

Nors atominės bombos gamybos procesas ir toliau bus laikomas paslapyje, bet moksliniu tyrimu rezultatai atominės energijos srityje bus patiekiti kitoms tautomis ir tolimesniais tyrimu duomenimis bus keiciamasi. Atominės bombos gamybos procesas bus tik tuomet kitoms valstybems praneštas, jei bendromis pastangomis

pavyks surasti efektyvias gynomosi priemones pries jos veikima.

Sioje triju valstybiu sutartyje minima speciali Jungtiniu Tautu komisija gaus keturis uždavinius:

1. Rūpintis, kad visoms tautoms taikingiems ju tikslams ir atstatymui būtų pranešta svarbieji patiryimai ir nauji moksliniai duomenys apie atominės energijos panaudojimą.
2. Sudaryti kontrolinė sistema, kad atominės energijos panaudojimas būtų garantuotas vien tik taikingiems tikslams.
3. Rūpintis, kad atominiai ginklai ir kiti panašios didelės naikinimo galios ginklai, kurio gali būti niasiskai gaminami, būtų isbraukti is visu tautu ginklavimosi pramonės.
4. Sukuriant inspekcijas ir kitas prieziūros istaigas, visoms valstybėms padėti saugotis nuo tarptautiniu sutarciu lauzyimo, staigaus uzpuolimo ir invazijos pavojaus.

Feldmarsalas Montgomery apie aktualiuosius klausimus

Feldmarsalas Montgomery siomis dienomis angli ir amerikieciu spaudos atstovams suteikė pareiskima apie aktualiuosius klausimus. Vienas svarbiausiu ir kartu sunkiausiu klausimu esas pasirengimas vadinamam „ziemos musui“. Si ziema visiems busianti sunki, nes maisto-produktu padėtis Vokietijoje dabar esanti kritiskiausia nuo karo pabaigos. Feldmarsalas paminėjo ir mus, svetimsalius.

„Iki spalio mėn. galo prievarta atgabentuju i Vokietija ir dabar graizintuju i savo tėvynės asmenu skaicius pasieke 1.590.000. Bet dar 554.000 tokiu asmenu tebėra Vokietijoje. Viskas daroma pakankamai juos aprengti, maitinti ir uztikrinti ju vaiku auklėjima. 10% visu vietu vokieciu universitetuose yra rezervuota prievarta isveztiesiems. Buve koncentracijos stovyklų kaliniai pirmiausiai buvo aprupinti.“

Toliau feldmarsalas priminė labai sunkia is kitu zonu i angliu zona vis dar tebeplustanciu

vokieciu pabėgėliu problema ir pabrėzė galima baisiu epidemiju pavojū. Kuro reikalu esas dziuginas faktas, kad angliu produkcija zymiai padidėjusi, bet visa sunkuma sudaras angliu transportavimo klausimas, o transporto sunkumai kyla ypac dėl garveziu ir vagonu stokos. Mazdaug pusė garveziu britu zonoj yra reikalingi remonto. Vokietijos „punacinimo“ klausimas, nors ir sunkiai techniskai ji vykdyti, bet einas planingai. Skubiai turis prasidėti Vokietijoje tikras jaunuomenės judėjimas. Kalbėdamas apie 4 valstybiu kontrole Vokietijoje, jis pareiskė, kad esas sukurtas kontrolinis aparatas ir jau funkcijuojas, bet jis veikas ne visa jėga, siuo momentu esa tam tikru sunkumu, tai visai naturalu, feldmarsalas tikis, kad visi tie sunkumai busia iveikti. Dėl partiju steigimosi, tai vokieciams paliekama visiska laisvė pasirinkti sau partijas, kuriu politinė programa jiems geriausiai patinka. Profesinės vokieciu sajungos turincios pacios isaugti is vokisko pagrindo ir pacios issispresti savo organizacines problemas.

Liubeko Lietuviu Tarybos rinkimai

Lapkričio 25 d., Liubeko Lietuviu Komiteto sudarytomis taisyklėmis, renkama Liubeko lietuviu Taryba is 30 nariu. Taryba is savo tarpo issirinks Valdyba, Revizijos Komisija ir Garbės Teisma. Liubeko lietuviu kolonija rinkimais rodo gyva susidomėjima. Yra isstatyta 91 kandidatas. Balsuojama is kandidatų saraso isbraukiant rinkikui nepriimtinus kandidatus. Rinkimuose dalyvauja lietuviai, kuriems yra suėje 21 metai, gali irodyti Lietuvos pilietybe ir yra pilnateisiai pilieciai. Rinkimu rezultatai bus zinomi lapkričio 27 d.

MIRE AVIACIJOS KAP. STASYS JASIUNSKAS

S. m. lapkričio 10 d., trumpai sirges, Uchtoje mirė aviacijos kapitonas, lakūnas-naikintojas Stasys Jasiunskas. Vėlionis buvo žymi karinė ir visuomeninė asmenybė. Pirmosios sovietu okupacijos metu jis buvo suimtas, sunkiai kankinamas ir islaikytas kalėjime vienuolika mėnesiu Su kitais Vietinės Rinkinės karininkais kap. Jasiunskas buvo suimtas ir Gestapo organu, buvo issiustas i Salaspilio (prie Rygos) koncentracijos stovykla, o vėliau pervestas i baudziamaji Lietuvos karininku dalini. Apie si mūsų be baimės ir dėmės laisvės kovotoja ir kankini, kitame musų laikrascio numeryje parasysime placiau.

LIETUVISKA MUZIKA PER HAMBURGO RADIJA

Lapkričio mėn. 9 d. 19 val. per Hamburgo radija simfoninio koncerto metu is ploksteliu buvo duota M. K. Ciurlionio simfoninė poema „Miske“. Grojo Berlyno miesto orkestras, diriguojamas Vytauto Marijosiaus.

RUOSIAMASI ISLEISTI LIETUVIU RASYTOJU ALMANACHA

Mūsų rasytojai: P. Andriusis, St. Santvaras, B. Grazulis ir Nyka-Niliūnas yra numatė isleisti lietuviu rasytoju, gyvenanciu Vokietijoje metrasti, pavadinta „Metai“, kur tilptu naujausia, dar niekur nespausdinta kūryba. Tūbingene, redakcijos pranešimu, esa galimumu knygas spausdinti ir pailiustruoti.

Metraстыje, tarp kitko, yra numatoma atspausdinti lietuviu rasytoju atsisaukima i pasaulio rasytojus. Tuo reikalu redakcija praso bendradarbiu nuomoniu.

Almanacho redakcijos adresas: Tūbingen Lietuviu Tautinis Komitetas Württenberge, Hindenburgplatz 4, St. Santvarui.

LRK LOTERIJA

Liubeko RK skyriaus valdyba surengė daiktine loterija. Loterijos reikalans buvo renkamos aukos daiktams ir pinigais. Surinkta 3.227,— RM auks. Likusi dalis daiktu buvo supirkta. Loterijoje buvo 1400 laimejimu. Padaryta ir isparduota 4.410 bilietu po 1,— RM. Gryno pelno gauta 7.346 RM. Pelnas skiriamas neturtingiems ir siaip sunkion buklėn patekusiems tautieciams selpti.

— Liubeko skyriaus valdyba lietuviu stovykloms Raud. Kryziaus igaliotiniais paskyre: 1/Ziegelstr. — Antana Rasciu, 2/Finkenstr. — Stasi Paskauska ir 3/Einsiedelstr. Zigma Brazauska. Kitur bus paskirti siomis dienomis.

— Tarptautinio Raudonojo Kryziaus britu uzimtai sriciai atstovas savo bustine turi Liubeke Lietuvos RK igaliotinis britu uzimtai sriciai yra Detmolde. Kadangi nuolatos turima daug reikalu su britu atstovu, tad LRK igaliotinis suteikė Liubeko skyriui igaliojima atlikti visus RK reikalus, kiek liecia santykius su Tarpt. RK.

— Prie L.R.K. Liubeke isteigtas Motinos ir Vaiko skyrius, kurio vedėja yra F. Manelienė

Skautu zodis

Lietuvos Skautams Atgimstant

Is skaidriuju artimos praeities dienu prieangio atminimai nesa i 1918 m., kada Gedimino sostinėje Vilniuje gimė Lietuvos skautu uzo-mazga. Kilnioji skautystės idėja atgimstancios Lietuvos jaunime rado gera dirva, graziai augo ir nesė gaušo derliu. Per palyginti trumpa laika skautai placiai issisakojo visame kraste. Jie, turėdami bendradarbiavimo rysius beveik su visomis pasaulio tautomis, sekmingai garsino mūsų tėvynės varda ne tik Europoje, bet ir toli anapus vandenynu.

Mūsų skautai graziai pasirodė visoje eilėje tarptautiniu skautu sajudzium. Didingas Lietuvos skautu triumfas buvo 1933 m., kada Lietuva aplanke pats skautystės kūrėjas ir viso pasaulio skautu sefas lordas Baden — Powell. Jis pamate ir isitikino, kad skautystė yra idealiai suaugusi su Lietuvos jaunimu.

Nelemti politiniai ivykiai ir karas skaudziai sukrete ne tik musu tevyne, bet ir jos taip graziai veikusius akutus. Nelaimiu audru lydimi buvome priversti atklysti i svetima krasta, sve-timuju tarpan.

Taciau tai nepa'auze Lietuvos skautu dvasios. Vos tik spejus nutilti karo audrai, visur, kur tik buvo maziau ar daugiau senesniu skautu, tuojau buvo suorganizuoti skautu vienetai, rėmėjai. Daugelyje vietu skautai jau suruosė stovyklu iskilu, isvyku ir lauzu. Tas rodo dideli Lietuvos skautu verzluma atkurti mūsų grazia skautu organizacija. Deja, daug dar yra senesniu skautu ir skauciu vadu, kurie viso to darbo dar atokiau laikosi.

Dziugu, kad Lietuviu Komitetai ir anglu karines valdzios atstovai pritaria ir remia mūsų skautystės judėjima.

Taigi dirbkime ir toliau dar su didesniu uzsidegimu, kad suburtume kuo daugiausia Lietuvos jaunimo aplink graziausia pasaulio leliju vėliava, kuri grindzia kelius i sviesesni ir skaidresni mūsų visu rytoju.

Liubeko Skautu Tuntas

Rugpiūcio 17 d. Liubeke, pritariant anglu karinei valdžiai, buvo atgaivintas lietuviu skautu veikimas, tunto sudėtyje. Pradžioje buvo sudarytos dvi draugovės. Dabar draugoviu skaičius paciame Liubeke padidėjo iki astuonių Be to, Liubeko tunto keturios draugovės veikia Hambrege ir po viena draugove Flensburge ir Schleswige.

Tunto vadovybe sudare: VI. Pauza — tunti-ninkas, skaut vyt., vyr. skilt. A. Statkus — pava-duotojas, paskautininkis R. Alisauskas — ad-jutantas, paskautininkis Ed. Druskis — skautu skyriaus vadovas, kap. Keturakis — sporto vadovas, vyr. valtn. Pr. Zundė — rysiu su anglu istaigomis palaikyti ir jaunesniuju skauciu skyriaus vadovė skilt. E. Sestokiėnė.

Liubeke skautu draugovėms vadovauja: Didziosios Liet. K. Birutės — skilt. Emilija Ziedienė, Vytauto Didziojo — vyr. skilt. Br. Springelis, D. L. K. Kestucio — skilt. St. Ceponis, Sarūno — skilt. K. Brazinskas, jūros skautu laivui-paskautn. R. Alisauskas, jaun. skauciu — skilt. Jarosekaite, Vaidilutės — skilt. M. Andreikaite ir jaun. skautu — paskilt. Stepas Vaitkevicius.

Liubeko skautus globoja Lietuviu Komiteto Liubeke pirmininkas poetas F. Kirsa, Liubeko Lietuviu ir Raudonojo Kryziaus komitetai. Vietinės anglu istaigos reiskia skautu judėjimu dideli susidomėjima ir visokeriopai remia.

Pasikeitimas sveikinimais su Anglijos skautais ir Tarptautiniu Skautu Biuru

Atsikūre anglu zonoje Vokietijoje lietuviai skautai pasiuntė sveikinima Anglijos skautu Sefui, kuris asmeniskai atsiuntė padėkos laiska ir linkejimus lietuviu skautams. Be to, mūsų sveikinimo laiska persiuntė tarptautiniam skautu Biūru, is kur, Garbės Direktoriaus P. J. Wilsono buvo gautas laiskas ir skautiskos literatūros.

Lübeck, 1945 rugsėjo 27 d.

Brangusis Pasaulio Skautu Sefe,

Lietuvos skautai, esantieji anglu zonoje Vokie-tijoje, siuncia Tamstai, Pasaulio Skautu Sefe, skautiskus sveikinimus ir geriausius savo linkė-jimus Tamstai asmeniskai, Jusu Didziajai Tė-vynei ir Jos skautams.

Lietuvos skautai isikūrė sostinėje Vilninje Neprikalusoje Lietuvos Respublikoje 1918 m. ir savo veikima isrutuliojo visoje pilnumoje. 1933 m. Tarptautine Skautu stovykla Lietuvoje, kuri vyko prie mūsų tėvynės krantus skalau-jancios Baltijos jūros, aplanke svecias, neuzmirstamosios atminties Pasaulio Skautu Kūrėjas — Generolas Baden — Powell. Su juo kartu praleistos valandėlės, Lietuvos Skautu istorijoje pasilikis amžinai neuzmirstamos.

Nors Lietuvos skautu eilės zymiai isretėjo dėl pasauli ir Pasaulio Skautija istikusio sukretimo, kur laisvu tautu kovos arenoje, atkingai isiliejo ir nemaza inasa auku davė Lietuviu tauta kovodama pries pasaulio tironija ir priespauda, taciau tas nepalauze lietuviu skautu dvasios ir pasiryzimo eiti savo tautiniu keliu, vadovaujantis skautijos auklėjamosi idealais, kuriuos iziebė Skautijos Kūrėjas — gen. Baden — Powell.

Mes, dabar stovėdami pries Jūsų tautos zygius ir laimėjimus, saugojant ir ginant pasaulio kultūra, demokratija, laisve ir zioniskuma, labiau suprantame, kodėl Jūsų Tėvynė buvo skautystės lopsiu.

Mes, lietuviai skautai, skautystės idealais savo darbus vainikuodami ir toliau liekame amžinai jiems istikimi, nes tvirtai tikime, kad is pasaulio jaunimo brolystės, isaugs tautu brolyskumas, kur graziausiai prasiskleis teisin-gumo ir teisėtumo ziedai gyventi laisvai ir nepriklausomai ne tik didziosioms, bet ir mazo-sioms tautomis.

Siuo metu, gyvendami sunkias dienas be tėvynės, negalime isrutulioti visas savo jėgas skautu organizacijos veikime ir pasiekti tu darbo vaisiu, kuriuos turėtumeme gyvendami savo Laisvoje Neprikalusoje Lietuvoje. Mes sian-dien dziaugiamės, galėdami dirbti Jūsų herois-kos tautos globoje ir tikimės is Jūsų sunkiame darbe moralinės pagalbos.

Mes patikiname Jus, Pasaulio Skautu Sefe,

kad vadovaudamiesi Jūsų nurodymais visada liksime Jums skautiskai klusnūs ir istikimi savo brangiausiam obalsiu: Dievui, Tėvynei, Arti-mui.

Tegyvuoją Anglija — Skautystės Lopsys, Tegyvuoją Pasaulio Skautu Sefas!

Lietuvos Skautai
Anglu Zonoje Vokietijoje.

Mano brangusis Pauza,

Dėkoju jums uz jūsų grazius linkėjimus Didziosios Britanijos skautams,

Deja, as nesu vyriausias pasaulio, bet tiktai Britu tautos bendruomenės ir Britu Imperijos skautas, taciau mes visi dziaugiamės isgirde apie skautu pastangas pasaulyje igyvinti taika ir gera valia.

ROWALLAN

Vyriausias Britu Tautu Bendruomenės
ir Imperijos Skautas

10. X. 1945.

Tarptautinio Skautu Biuro Londone
Garbės Direktoriaus laiskas Anglu
Zonos Lietuviu Skautu Vadui
skautininkui V. Pauzai

Mano brangus skautu Vade!

Tiktai siandien Jūsų spalio 5 d. laiskas pasiekė mane. As is tikruju dziaugiuosi suzinojes, kad lietuviu skautu dvasia vis dar gyva neziūrint visu tu sunkumu, kuriuos Jūs ir Jūsų kolegos per siuos pastaruosius seriusius metus pe gyve-note ir tu pavojų ir vargu kuriuos Jūs iskentė-jote.

Tarptautinis Skautu Komitetas ateinanti mėnesi susirinks Londone ir svarstys isvietintu asmenu skautystės klausimus ir praktines prie-mones, kuriu galima griebtis jiems pagelbėti.

Pries tris mėnesius as sutikau keleta lietuviu skautu Svedijoje kurie taip pat tesia savo skautiska darba Svedu Skautu Sajungos globoje.

Prasau priimkite Tamsta pats ir kiti Lietuvos Skautai dabar gyvena Britu Zonoje Tarptau-tinio Skautu Biuro simpatija ir geriausius linkėjimus.

Jūsų labai istikimas

J. WILSON.
Direktorius.

Iskilminga Hamburgo Skautu sueiga

Spalio 7 d., Hambrege, Falkendorf Lietuviu Stovykloje, ivyko Liubeko Skautu Tunto „Mindaugo“ d-ves iskilminga sueiga, i kuria atsilanke tuntininkas, Liubeko Skautu Globėjas poetas F. Kirsa ir doc. dr. Stasys Zymantas.

Sueiga trumpa kalba pradėjo draugininkas skautas vyty vyr. skilt. VI. Viskanta. Po to tuntininkas pasveikino draugoves skautus, kvies-damas juos i Liubeko tunta ir palinkėdamas duoti kuo didziausia indeli skautu seimai ir tėvynei Lietuvai. Be to, dar sveikino poetas F. Kirsa, doc. dr. St. Zymantas, Hamburgo lietu-viu skautu globėjas maj. L. Virbickas ir Falken-

dorfo Lietuviu Stovyklos Komiteto Pirmininkas A. Rimkevicius. Visi kalbejusieji pareiskė dideli dziaugisma skautu organiza-cija, palinkėdami aplink skautu garbinga vėliava suburti kuo daugiausia lietuvisko jaunimo.

Nors jaunutė draugovė, bet pasirodė grazia ir menine dalimi: skautu seksetu, skauciu-tu choru, deklamacijomis ir kitokiais pasirodymais.

Be lietuviskos visuomenės dalyvavo ir anglu leitenantas-stovyklos komendantas, latviu ir estu skautu atstovai.

Po sueigos ivyko arbatėlė, kur buvo pasida-linta ispūdziais ir pasikalbėta ivairiais skautu reikalais.

Tikruoju keliu

Vingilienė gyvena du gyvenimus: viena gyvenima ji matė akimis, lietiė rankomis ir kojomis mynė akus, antrasis ja persekiojo mintyse. Susapnuos koki sapnà ir visa ryta vaiksto nerami, spresdama sapno uždavinì. Ir koks jos būdavo džiaugsmas, kai numatytomis aplinkybėmis sapnas neišsipildydavo. Bet tai nereiksdavo, kad ji toliau sapnais nesidomėtu.

Per Lietuvà ėjo praėjo ir vėl grizo svetimos milijoninės armijos. Griuvo ir degė ivairūs pastatai. Nekaltu pilieciū kalinimas, zudymas, persekiojimas varė is proto ir stipriausiu nervu žmones. Vingilienė, paprasto rastvedžio žmona, trijų sūnū ir vienos dukters motina, negalėjo viso to nejausti, nematyti, nepergyventi. Ji dažnai sau viena susiimdavo uz galvos, persizegnodavo ir zodzio netarusi pravirkdavo. Tik pravirkusi susigaudavo, kad ji verkia dėl savo seimos likimo.

Ji sakydavo saviskiams:

— Na, tebūnie toji Dievo rykste! Uz pasileidėliu nuodėmes ir mes kenciame. Gera būtų kentėti, kad zinotum, kad mes visi liksime gyvi. O ka zinai? Užeis kokia uzmastis, visus mus nusluos, kaip nebūta.

Ir Vingilienės akys plaukydavo asaru bangėlėse. Ji isgalvodavo visokias galimas gyvenimo pinksles, kurios uzpuls visa jos seima, ir viskam numatė iseiti, pasigaudama igimto moterisko gudrumo. Bet vieno nenumatė: bėgimo is Lietuvos, is Kauno miesto, is savo nameliu, is buto, is kurio tikėjosi ja teisnes su grabu kunigui giedant ir linguojant juodoms vėliavoms.

Ne vienas Vingilienės nujautimas isgelbėjo jos seima nuo suardymo. Nors ji ne kiek tenusivokė visokiu pogrindiniu darbu eigoje, bet nuojauta sekė visus pavojaus varpelius. Kai ja nerimo siaubas apimdavo, savo vaikams sakydavo:

— Geriau sirkite, lovoje gulėkite, bet siandien i gimnazija neisite!

Ir jaunikliai nutildavo, pasiduodavo motinos valiai. Ir ta diena kuris nors vaiku draugas be zinios dingdavo.

Ne viena motina lauzydavo rankas netekusi sūnaus ar tevo. Kaip pragaro smėldos slankiojo zinios apie neisivaizduojamus tankinimus, isdavimus ir mirtis. Lietuvos zemė buvo nusėta priesais, kurie turėjo uždavinii: kuo daugiau isnaikinti jos tikruju sūnū.

Vingilienės motiniska sirdis buvo perpildyta nuodu, nuo kuriu issigėbėti tebuvo vienas kelias: bėgti. Kur bėgti? Bėgti toliau, toliau, ir nematyti nauju asaru, nauju kanciu.

Kai Vingilienė ėmė rengtis kelionėn ir kraustyti ryselėlius, jos skausmas ir nusiminimas buvo neissenkamas. Vienu juodos rankos smekstelėjimu jos ir jos seimos turtas virto salta be reiksmės nasta. Ji viska vartė, mėtė — viskas sava ir viskas lyg svetima. Vėliau kazkieno svetimos rankos visa tai mėtys, nesios, savinsis ir ards.

Vingilienė nebematė, kas cia yra vertinga, kas ne. Ir kaip dūmu debesyse ji pasitraukė is namu su vaikais, su ryšuliais i nezinoma toli, kur jos nelaukė nei giminės, nei pazistami, nei tautieciai. Kaip is narvo paleistas balandis, Vingilienė atsidurė tuscioje erdvėje su plakančia sirdimi i vienui viena viltimi ne savo turtus rasti, bet grizti i tėvyne. Grizimo viltis jai buvo aiskesnė negu (ziedas ant pirsto. Ji galėjo visko netekti, — bet negrizti tėvyne, — tos stiprybės ji neprarado. Grizimo stiprybė ja laikė ant koju, ramino alki ir teikė sveikatos.

Virusum Vingilienės galvos skraidė priesu lėktuvai, mėtė bombas, saudė kulkosvaidziais. Pakelėmis gulėjo negyvi arkliai, sudege sunkvezimiai. Kai kur pasitaikė žmoniū lavonu, bet jos visa tai negasdino, nes tai buvo tik nuolatiniai ivykiai, kurie kartojosi kasdien, nes kitaip karas neisivaizduojamas, juo labiau po to, kai

ji neteko vyro ir sūnū ir pasiliko vienisa su dukrele. Pakelyje zandarai atskyrė vyrus ir nusivare. Vingilienė su dukrele nuvaziavo i prieki vakaru kryptimi — i nezinomybe ...

Kurie bėgo i vakarus, buvo reikalingi uzuojautos, nes jie buvo kaip nelaukti svectiai, kuriems nebuvo paruostos nei siltos patalinės, nei karsti valgiai. Uzuojautos zodis nebeturėjo vertės. Vingilienės sirdis suakmenėjo kelionėje i nezinomybe ...

Prasidėjo ivairus lageriu bei stovyklū gyvenimas. Gyvenimas is prievartos, gyvenima reikėjo pasidaryti taip, kaip pasiūle nublorkstas likimas. Ir vis tik, ir vis tik Vingilienė džiaugėsi, kad ji neliko Kaune, neliko savo nameliuose, kur būtų buve gal net baisiaiu negu kalėjime. Toks jausmas jai buvo nuostabiaji keistas, bet teisingas. Ji bėgo is pragaro pragaran, is kurio tikėjosi iskelti visa sirdies auksa.

Karo pabaiga atgaivino Vingilienės sirdi, nusvietė aptemusia vilti grizti tėvyne, pakilo nauji galvojimo ir svajoniū horizontai ir tie vėjai, kurie sliuokia per medzius is rytu krasto, nuo Lietuvos zemės, jai snara pasakas apie laime ir grozi Nemuno srovės, issiliejusios paslaitėmis ir palankėmis. Baigtas karas, baigta vargu dalis. Kaip istaskytu upoksnū vanduo, lietuviai subėga i sambūrius, i draugijini gyvenima. Savo tautos žmoniū srovėmis ir Vingilienne isilieja i lietuviu tarpa. Prasideda naujas gyvenimas, naujos vagos svetimoje zemeje. Visais isklydeliais ima rūpintis geroji žmogaus ranka.

Siaurėja vargai, didėja viltys.

Ir Vingilienė atsidurė simtarankėje lietuviu stovykloje. Ji vėl atgauna tikruma, sapnus ir nujautima. Ji vėl nebeisguitas suo, bet žmogus Ji mato aplinkui nebesurusiutuos žmones i dievžmogius ir prakeiktuosius, bet žmones laisvus, galvojancius, kuriems visi keliai atviri. Ji simteriopei istitinko gerai padariusi pabėgdama nuo siaubingu nenutraukiamu dienu.

Vingilienė net per daug laiminga: ji nebežino kaip atsidėkoti pasaulio laimei, kai per pazistamu pazistamus suziunojo, kad kazkokiamė Hanau ar Osnabruecke gyvena gyvas ir sveikas jos vyras, kad kazkur Bavarijoj jos vaikai mokosi, kad tuloj vietoj žymieji lietuviai savo zemes garbei aukoja visa isminti, kad visuos pasaulio kampuos lietuviai, broliai ir seserys, visa sirdimi rūpinasi istremtuju likimu.

— Dieve, nors as tavim labai suabejojau, bet, dabar matau, kad tu tvarkai pasauli. Es galingesnis, negu as maniau. Dabar jaučiu visos mano viltys issipildys.

Tokia kalba Vingilienne nustebino kambario kaimynus, nes ji uzsimirso garsiai bekalbanti. Jos nuotaikos verzlumas buvo nesulaikomas.

Ak, tik paziūrėk! Visi stovyklos gyventojai pasikeitė. Visu vargai ispasakoti, net nebėra apie ka kalbėti. Visi vargai — didelė pamoka. Bet gyvenimo nepavysi: gyvenimas vis priesaky, kaip koks status bokstas, kurio virsune sunku pasiekti.

Ir Vingilienė tvarkosi naujam gyvenimui. Ji dėvi pilka skarele ir uzmirso kaip atrodo skrybelė, kuriu Kaune visas glėbys liko. Neraito naujoviskai plauku, netepa raudonai lupu, tarytum tu prietaru nėra nė buve. Bet ji saugiai rankinuke laiko „Nota Pass“ G 0354275 Su tuo pasu ji dabar laisvesnė negu kad būtų Lietuvoje. Ta ji gerai zino. Ta zino visi stovyklos gyventojai. Ir kai vakarop susirenka visi i kambari, kaip vienos seimos žmonės, kuriu gyvenimas didelėje pasaulio istorijoje yra taip pat atskira istorija, jau be kalbu akyse matyti, ko jie nori ir kas juos vylioja. Jei kas paimtu dirigento lazdele ir imtu diriguoti, visi vienu balsu giedotu:

— Lietuvon! Lietuvon! Lietuvon!

F. KAITYS.

Zinios is tėvyneės

Daugumas 1940—1941 m. buvusių aukstuju Tarybu Lietuvos pareigunu, neziurint ilgos ju emigracijos i rytus, savo postus vis delto islaikė. 1944 m. grize i Lietuva, jie vėl buvo pasodinti i tas pacias vietas. Justinas Paleckis tebėra Auksciausios LTSR Tarybos pirmininkas, o Stasys Pupeikis — tos Tarybos sekretorius. Jie abu, kaip ir per pirmaja okupacija, pasirašinėja vadinamuosius „isakus“, kuriu nuolatos pilna tarybinė spauda. Liaudies komisaru tarybos pirmininkas tebėra Mecys Gedvilas, o jo pavaduotojas ir Valstybinio plano komisijos pirmininkas — Juozas Vaisnoras. Svetimo liaudies komisaras Juozas Ziugzda, anais metais buves svetimo komisaras Antanas Venclova grizo i literaturini darba: redaguoja pomirtini Solomejos Neries rastu rinkini, be to, dirba „Tarybu Lietuvos“ redakcijoj.

Taciau, kaip Brooklyno „Laisvė“ pranesa, Lietuvos komisaru taryboj esa padaryta ir gana žymiu pakeitimu. Vietoj Aleksandro Guzeviciaus vidaus reikalu liaudies komisaru esas paskirtas kazkoks J. Bartasunas. Nauji esa ir prekybos bei maisto pramonės komisarai: prekybos — V. Augustinaitis. o maisto pramonės — K. Andriejaitis. Visos sios trys pavardės yra tikrai naujos ir bolseviku sluoksniuose negirdėtos. Arba po siomis lietuviskomis pavardėmis slepiasi ne lietuviai, arba tai visai nauji žmonės. Is kitu zinomesniu tarybiniu pareigunu: anais laikais buves maisto pramonės komisaras J. Laurinaitis esas paskirtas zemės ukio komisaru, o K. Domasevicius — teisingumo komisaru. Apie Povila Pakarkli nieko nebe-girdėti.

Naujas dalykas, dabar Lietuvoj — tai uzsieniu reikalu liaudies komisariatas, kurio komisaras esas Povilas Ratomskis. Kilimo jis yra panevėzietis. Is Panevėzio mokytoju seminarijos uz komunistine veikla patekis i kalėjima ir ten praleidęs keleta metu. I Kauna atvaziavus raudoniesiems tankams, ji rado tarnaujanti viename Kauno knygyne. Netrukus jis buvo paskirtas Lietuvos TSR pasiuntiniu prie centrinės Sovietu Sąjungos vyriausybės Maskvon. Kaip Cikagos „Draugas“ pranesa, Ratomskis jau buves nuvykęs i Jungtines Valstybes ir bandes atsistėti i Lietuvos pasiuntinio min. Zadeikio kėde, bet tai jam nepavyke.

Isrinkta Apygardinė Valdyba

Rugsėjo 27 d. Neumünsteryje ivyko visu Schleswig-Holsteino ir Hamburgo srities Lietuviū Sąjungos skyriu ir Komitetu atstovu suvaziavimas issirinkti apygardine valdyba. Suvaziavime dalyvavo 24 Lietuviū Sąjungos skyriu ir komitetu atstovai ir svectiai is centro valdybos: pirm. dr. J. Kriksciūnas ir p. Lūsysis, o taip pat svectiai is Detmoldo — dr. J. Leimonas ir p. Dimsa. I apygardine valdyba isrinkti: inz. Balsys (pirm.), gen. T. Daukantas (vicepirm.), Jakucionis (sekr.), adv. Montvila (izd.), dir. Masionis (svietimo reik.), K. Mockus (kultūros ir spaudos reik.) ir prof. dr. K. Alminas (sporto ir skautu reik.). Revizijos Komisijon: prof. Manelis, St. Kuzminskas ir Stungevicius.

Nuolatinė apygardinės valdybos bustinė yra Neumünster, Lindenstr. 1, Lithuanian Camp.

SUSIORGANIZAVO LIUBEKO TEISININKAI

Spalio 4 d. Lübeckė, Lietuviū Komitete, ivyko Lübecke gyvenanciu teisininku susirinkimas. Susirinko 15 teisininku. Isrinkta Lübecko teisininku sekcijos Valdyba. Svarstyti teisininku profesiniai reikalai ryšium su ivykstanciu teisininku suvaziavimu gruozdio 8 d. Hanau. Nutarta lapkričio 21 d. I Lübecke susaukti visu Schleswig-Holsteine gyvenanciu teisininku bendra susirinkima. Susirinkime bus skaitomi referatai.

Schleswig-Holsteine yra daugiau kaip 40 lietuviu teisininku.

Paskutiniojo ausrininko kambarėlyje

Viename susirinkime mūsų valdyba pranešė kad kaimyniniam Flensburgo apskrityje, tolimame užkampyje, yra isikūres ir nepavydėtinas pabėgėlio dienas leidžia ausrininkas Martynas Jankus is Bitėnu. Susirinkusieji Schlesvigo ir apskrities lietuviai, norėdami palengvinti šio garbingo kovotojo ir brangaus lietuviuo būiti, sudejo auku ir paprasė valdyba iteikti jam. Netrukus pirm. prof. K. Alminas su dviem valdybos nariais ir laikrascio bendradarbiu pasileido į kelione.

Turime dviejų kaimu pavadinimus, du M. Jankaus adresus. Nezinodami, kuriame rasime, sukame ir artimesnį Wipendorf. Burmistras patvirtina — M. Jankus gyvena cia. Is tiesu mazyclame didelės pieninės pastogės kambarėlyje isikūrusi triju zmoniu seima — Anė Jankuvienė su dukterimi ir sūnum. Tai seima mūsų ausrininko šūnaus, taip pat Martyno. Moteriskė pasakoja savo bėdas. Vyras (53 metu) buvo mobilizuotas i Todto organizacijos dalinius ir dabar yra Danijoje. Vienas sūnus dingo karo metu kazkur prie Stalingrado.

Mūsų tikslas — pasiekti ausrininka M. Janku. Dar 10 km kaimu kelio, ir mes Gintoft kaime, kuriame gyvena mūsų ausrininkas.

Seneliui jau suėjo 87 metai. Ramiai gyvenęs zmogus, sulaukęs tokio amziaus, nė vienas nebegali pasigirti sveikata. Jankaus praetis pilna rūpesciu, vargu, nepriteklū, greiciau pribai gianciu zmogu. Seneliui teko sunki kelione — is Bitėnu pro Kolberga beveik iki Danijos pasienio, ir visur pakeliui dar karo meto pavojai. Bet pasibaigė karas, prasidėjo ramesnis gyvenimas, ir Jankus vėl atgijo, pasveiko.

Isblyskes rimtas veidas, visiskai balta praretėjusi barzda, bet, palyginti, dar tiesus ir budrus sis mūsų patrijarchas. Uzkydyliūs is Schlesvigo sutikdamas, jis atsikelia is uz galo ilgo stalo pasisveikinti.

M. Jankus dziaugiasi, kad lietuviai neuzmirsta jo ir atvyksta aplankyti. Senelis teigia:

— Taip, mirė ir Sliūpas. Likau as vienas, paskutinis ausrininkas. Kitu jau nebėra.

Jis — pirmojo mūsų tautinio laikrascio „Ausros“ paskutinis mohikanas. Vienu tarpu visa to laikrascio leidimo nasta buvo visu sunkiu svoriu uzvirtusi ant jo vieno peciu.

— Turėjau pakelti visus kastus, — pasakoja M. Jankus. — Dirbome, krutėjome. Mano Bitėnuose prieglauda rasdavo Sliūpas ir kiti ausrininkai. Ten mes anuomet svajojome apie grazesne savo Lietuva, dėl kurios pakėlėme tiek rūpesciu ir vargu. Vienybe viska daro. Vienybėje pradėjome lietuviūs judinti, visiskai net negalvodami apie tai, ko paskui susilaukėme. Juk vėliau turėjome savo valstybe, savo kariuomene, o to mes net nesiekėme, leisdami „Ausra“.

Visiems mums rūpi, kada grisime. Jankus taip pat issilgęs Bitėnu su Rambynu ir laisvos Lietuvos. Kokia jo nuomonė tuo reikalu, koks nujautimas? Senelis tvirtina, kad turime grizti ir pradėti is naujo atstatyti ir tvarkyti savo krasta.

Senelis su seima isikūres nedideliame kambarėlyje. Penkiems tik trys lovos (senelis M. Jankus, nuo septyneriu metu suzeistas, apakes jo sūnus Kristupas, duktė Elzė, seimininkė ir mazasis Vytautas). Matyti keletas lietuvisku daiktu.

Maza seimoje darbingu zmoniu, o ir tie patys pravercia apie namus besiruosdami. Svetur be paramos gyventi sunku.

— Mūsų lietuviai siuncia tamstai ... — kalba prof. Alminas, iteikdamas kuklia Schlesvigo apskr. lietuviu auka.

— O jei, vyrai, jūs neuzmirstate manes ... Kaip man malonu ... — dziaugiasi M. Jankus slezvigieciais. — Ir kaip daug dar jūs cia atvezėte!

— Mūsų lietuviai pasiryze ir vėl kada paremti, kad tamstai lengviau būtų, — prideda profesorius.

Mes atsisveikiname, padare savo pradzia. O rugsejo 27 d. sios apygardos lietuviu suvaziavime Neumünsteryje gen. Daukantas viesai iskėlė minti, kad lietuviai neuzmirstu mūsų paskutiniojo ausrininko ir savo aukomis senatvėje paremtu ji. K. ARĖNAS.

Gyva kultūrinė veikla Kilyje

Graziame Kylio priemiestyje Friedrichsorte, ant Baltijos jūros kranto, Pabaltijo tautu stovykloj, gyvena lietuviai negali pasidziaugti savo gausumu, nes is viso tėra 350. Taciau savo kultūrine veikla kyliciai neatsilieka nuo kitu ir zymiai didesniu lietuviu koloniju.

Jau seniai Kilyje veikia lietuviu pradzios mokykla, o rugsejo mėn. atidaryta ir vidurinė 4 klasiu mokykla, kuriai vadovauja dr. J. Remeika. Veikia anglu kalbos kursai vedami Alf. Cizeikos. Kyliciai turi misru ir vyru chorū ir kvartetū, kuriems vadovauja jaunas ir energingas muzikas J. Beinorius. Paskutiniu metu suorganizuota ir tautiniu soku sokėju grupė, vadovaujama E. Motuzaitės. Visa Kilyo lietuviu kultūrinė gyvenima nuolatos judinti ir plėsti daug pastangu padeda niekuomet nepailsitas, jaunas ir judrus kultūros vadovas Alg. Astasaitis.

Po keleto ankstyvesniuju koncertu, surengtu vietiniu jėgu arba kviestu menininku, spalio 21 d. kyliciai lietuviai surenge dideli koncerta su placia ir ivairia programa. Vietiniu jėgu, muz. J. Beinoriui vadovaujant, buvo pastatyta nuotaikinga Andriulio 2-ju veiksmu muzikinė komedija (operetė) „Viengungiai“, praėjusi su nemazu pasisekimu. Kita programos dali atliko misrus ir vyru chorai, kvartetai ir tautiniu soku sokėju grupė. I koncerta atsilankė visa eile anglu pareigūnu, kitu tautu atstovu ir lietuviu sveciu is aplinkiniu meistu. Koncertas pasisekė. Kita diena operetė, kvartetai ir duetas koncertavo kaimyninei Eckernfördes lietuviu kolonijai, kur taip pat susilaukė nemazu pasisekimo.

Spalio 28 d. visi meniniai kolektyvai; operetė, misrus ir vyru chorai, kvartetai ir tautiniu soku sokėjai buvo isvyke i Neumünsteri, kur koncertavo Neumünsterio lietuviu visuomėnei ir kviestiems sveciam anglams. Anglams taip patiko operetė, kad paprasė uzrasyti jiems kai kurias melodijas ir isversti tekstus. Kita diena kyliciai koncertavo tūkstantinei Neumünsterio lenku visuomėnei, kuri taip pat labai siltai priėmė visus programos dalykus.

Didelės reiksmės Kilyo lietuviu stovyklos gyvenimui turi lietuviskias stovyklos radiofonas, irengtas sumanaus radiotechniko A. Varanaviciaus pastangomis. Per si radiofona nustatytomis valandemis lietuviams transliuojama paskutinės ziniūs, komiteto pranesimai, skaitomi idomesnieji laikrasciu straipsniai, rengiami minėjimai, kaip, pav., rugsejo 8, kuri buvo paminėta ne tik pamaldomis, koncertu, bet, kaip Kaune senais laikais, tautine muzika, paskaitomis ir dainomis per radija. Kyliciai leidžia sienini savaitini laikrasti „Lietuvos Jura“ kuri redaguoja V. Slezevicius. Labai graziai, vasaros metu pasirodė Kilyo lietuviu sportininkai, ypac futbolistai, visoj eilėj rungtyniu nugalėję stiprias latviu ir net anglu kariu komandas, dabar, daliai sportininku isvazinėjus pas savo surastus gimines, neteko pirmykstės formos.

Kilyo Lietuviu Komiteta iki pastaraju dienu sudarė: pirmininkas-zurn. B. Dundulis, vice-pirm.-agr. J. Mulevicius, sekr.-dipl. teis. Slezevicius, kultūros reikalu vadovas-Alg. Astasaitis ir butu tvarkytojas-A. Malinauskas. A. V.

SPORTAS

Musu sportas

Sportinis lietuviu sąjūdis Liubeke prasidėjo birzelio mėn. ir iki siam laikui issiplėtė i placia veikla. Dabartiniu metu aktyviai dirba futbolininkai, lengvaatletai, krepšininkai, stalo tenisinkai ir sachmatininkai. Liubeke sportininkai dalyvavo rugpiūcio mėn. Schwarzenbeke Pabaltės tautu sporto šventėje ir graziai pasirodė. Ypatingai gerai uzsiromendavo futbolininkai, laimėdami I v., nugalėdami estus 5:1 ir suzaide prieš latviūs 1:1. Nors latviu komandos sudėtyje buvo net keturi valstybinės rinktinės zaidėjai, bet mūsų kiekiai buvo veik pranasesni ir pirmaji puslaiki baige 1:0 savo naudai, sugebėjo atsilaukyti ir isplėsti nugalėtoju varda. Rugpiūcio mėn. pradžioje surengtose lengv. atletikos varzybose tarp latviu ir lietuviu Meesen stovyklos rajone, lietuviai is 8-niu laimėjo 7-nias pirmasias vietas ir 8-ja estas.

Eilėj futbolu rungtyniu, surengtu Liubeke ivairiu tautu pabėgėliu tarpe, isskyrus lenkus, kuriu sudėtyje yra keli rinkti zaidėjai, pirmauja mūsų kiekiai. Bendras futbolininku balansas yra toks: is suzaistu 8 rungtyniu — 6 laimėtos, 1 lygiomis ir 1 pralaimėtos, su 24:13 ivarciais mūsų naudai. Siuo metu vyksta ypatingai didelis pasirengimas krepšinininku, nes turime labai gerai irengta, erdvia ir patogia sporto hale.

Jau buvo atvyke ir pirmieji krepšininkai svečiai is Flensburgo, kurie zaidė prieš liubekeciu kombinuota k-da. Pirmasias rungtynes, svečiai pralaimėjo 15:10, o antrasias 21:11.

Organizaciniai stovyklu sportininkai susitvarkė pakenciamai, tik trūksta aktyvumo ir iniciatyvos darbe. Siuo metu pageidautina visu intensyvaus darbo, nes vadovams nesti visa darbo ir veiklos atsakomybe yra per sunku. Joku zymesniuju sportininku savo tarpe neturime, bet esantieji-priaugantieji yra labai gera medziaga būsimam geram sportininku kadru.

Prie aktyvaus sportininku darbo prisideda moksleiviai, kurie savo eilėse turi grazaus ir sveiko jaunimo. Visa veikla trukdo priemoniu stoka, bet siuo metu trūkumas is dalies uzpildytas, nes gauta is svedu krepšininkams bateliu, lengvaatletams baltinėliu, stalo tenisui, boksiui ir sachmatams irengimu.

IS PASAULINES SPORTO KRONIKOS

Neseniai vienas ilgu nuotoliu bėgikas suomis Kiljne Hein pastatė keturiūs naujus pasaulio rekordus, 8 anglu mylias (mylia 1.609 mtr.) nubėgdamas per 39:43,2 min., 9 a. myl. per 44:38,2 min., 15 km per 46:16,5 ir I val. begime sukorė net 19 km. 339,4 mtr. Ypac pazymetinas I val. begimas, kuris buvo laikomas Nurmio apie 15 km. ir iki siam laikui ne vienas bėgikas nebuvo prabegęs daugiau 19 km., tuo tarpu kai Kiljno Hein lengvai isplėšė net keturiūs pasaulio rekordus. Cia suomiu tauta parodė vėl savo nenugalima pranasuma ilgu nuotoliu bėgimuose, nežiūrint kad po karo dar nespėjo pilnai atsipeikėti.

— Berlyne surengtose tarp sajungininku kariuomeniu leng. atlet. varzybose laimėtojais isėjo amerikoniai, II. v. anglai ir III. v. prancūzai; sovietiai savo dalyviu neisstatė. Pazymėtinas suolis i auksti — 1,92 cm, — amerikietis ir 200 mtr., 22,6 sek.-anglas.

— Berlyne dabar veikia 92 sporto klubai, kuriu sudėty aktyviai dalyvauja apie 2500 futbolininku.

— Mūsų draugingu kaimynu estu tautietis Malsteinas per vienas varzybas Bavarijose nustumė rutuli 15,85 mtr. Si pasekė dabartiniu metu yra geriausia pasaulyje.

JAV uzsienių politikos pagrindai

4 Roosevelto laisvės ir 12 Trumano punktu

Spalio 26 d. New Yorke buvo labai iskilmingai paminėta JAV laivyno diena. Tarp kitu tos dienos iskilmiu i vandeni buvo nuleistas ir naujausias JAV 45.000 tonu lektuvnėsis, kuri prez. Trumanas pakrikstijo „Franklin Delano Roosevelt“. Tuo budu buvo pagerbtas didis JAV prezidentas, vienas svarbiausiu pergales organizatoriu ir uoliausiu kovotoju uz tautu ir paskiro asmens laisve pasaulyje. Juk visu musu sirdyse yra giliai istrigusios tos 4 pagrindines Roosevelto laisves, kurias jis paskelbe pacio juodziausio karo inirsio metu, kai pasaulio, o ypac Europos, dangus buvo toks aptemes, kad daugelis nebemate jokios prosvaisteles. Sios 4 Roosevelto laisves:

- 1) zodzio ir minties laisve,
- 2) tikejimo laisve,
- 3) laisve nuo vargo ir skurdo ir,
- 4) laisve nuo baimes, kuria uztikrinama asmens nelieciamumo teise ir tautoms suteikiamas saugumas nuo agresijos,

ir yra tie pagrindiniai principai, del kuriu igyvendinimo pasaulyje JAV kariavo toki sunku kara. Ju paskelbimas, kaip ir ano karo metu 14 Vilsono punktu paskelbimas, leido pasauliui laisviau atsikvepti ir parode tikraji karo tiksla.

I siu pagrindiniu laisviu igyvendinima ir nukreiptos visos musu viltys ir visas ilgesys. Ir juo toliau, juo labiau didėja musu pasitikejimas, kad teise i laisva ir nepriklausoma gyvenima bus uztikrinta visoms tautoms. Tuo atzvilgiu vilciu suteikia paskutinioji prezidento Trumano kalba, pasakyta laivyno sventej New Yorke, ir jo paskelbtieji 12 JAV uzsienių politikos punktu. Prez. Trumanas savo kalboj pareiske:

„Pergales pries Japonija metu JAV laivynas susidejo is 1200 karo laivu ir 50.000 pagalbinu ir desantiniu laivu ir 40.000 laivyno lektuvu. Ta diena musu zinioj buvo tokia juru jega, kokios dar niekuomet nebuvo buve pasaulio istorioj. Dabar mes pradejome demobilizacija, bet ir po demobilizacijos JAV bus stipriausia juru pajega pasaulyje, o taip pat mes turesime stipriausia pasaulyje oro laivyna. Kuriam gi reikalui mes turime laikyti tokius milziniskus juru ir oro laivynus ir, be to, sukurti stipria kariuomene?“

Mes jau kiek kartu uztikrinome pasauli ir as tai dabar vel pakartoju: mes sau nereikalaujam nes centimetro svietimos teritorijos jokioje pasaulio dalyje. Neziurint teises musu paciu apasagai isirengti reikiamus atramos punktus, mes nenorime nieko tureti, kas priklausu kuriai nors kitai valstybei.

TAIKOS SARGYBOJ

Taciau didele kovos pajega mums reikalinga del keturiu svarbiu priezasciu:

1. Musu kariuomene, musu laivynas ir oro laivynas bendrai su musu sajungininkais privalo saugoti taikos salygas, kurios yra uzdetos sumustiems musu priesams.
2. Mes turime ivykdyti karinius isipareigojimus, kuriuos mes prisiemem, kaip Jungtiniu Tautu organizacijos narys, butent: islaikyti pastovia taika, jeigu reiktu, panaudojant ir jega.
3. Mes turime bendradarbiauti su kitomis Amerikos tautomis, kad saugotumen Vakarines hemisferos teritorini nepazeidziamuma ir politine visu tautu nepriklausomybe.
4. Siame samysio ir netikrumo apimtam, pasaulyje musu karines jegos turi but, pajegios, pagal Jungtiniu Valstybiu konstitucijos nuostatus, kiekvienu metu imtis visu priemoniu bendram gynimuisi.

UZSIENIU POLITIKOS PROGRAMA

Po to prezidentas Trumanas nubreze JAV uzsienių politikos programa siais 12 punktu:

1. Mes sau nenorime jokiu teritorijos prapletimu ir mes nereikalaujam jokiu savanaudisku privilegiju. Mes nenumatome jokia kita valstybe uzpulti, ar ji butu didele ar maza. Mes neturime jokio tikslo, kuris butu priesingas kitu tautu taikingiems planams.
2. Mes tikime i tai, kad pagaliau visos tautos atgaus savo suverenumo teises ir savivaldos formas, kurios joms buvo isplesotos jega.

3. Mes neduosime sutikimo daryti teritorinius pakeitimus jokioje mums draugingoje pasaulio dalyje, jeigu tai neivyks laisvai isreikstu tai lieciantiu tautu noru.

4. Mes esame isitikine, kad visos tautos, kurios nori savarankiai valdytis, turi gauti leidima laisvuose rinkimuose issirinkti savita valdzios forma be jokios itakos is kurios nors svietimos puses.

5. Bendradarbiaudami su savo sajungininkais, mes padesime musu sumystoms priesu valstybems vel sukurti taikingas demokratines vyriausybes, kurias jos pacios laisvai issirinks; mes norime bandyti atsistatyti pasauli, kuriamie nacionalsocializmas, fasizmas ir militarine puolimo dvasia neturetu daugiau vietos.

6. Mes atsisakysim pripazinti kiekviena vyriausybe, kuri bet kuriai tautai bus svietimos valstybes primesta jega.

7. Visos Jungtiniu Tautu valstybes gali reikalauti teisiu i juru laisve; be to, jos turi tureti lygias teises naudotis laivininkyste sienu upemis, kitomis upemis ir vidaus vandenimis, kurie eina daugiau negu per viena krasta.

8. Mes esame nuomones, kad visos valstybes, kurios bus priimtos i Jungtiniu Tautu bendruomene, turi tureti lygia teise i tarptautine prekyba ir i pasaulio zaliavas.

9. Mes esame nuomones, kad suverenines Vakarų pusrutulio valstybes be jokio isikisimo valstybiu, esanciu uz sio pusrutulio ribu, turi bendradarbiauti kaip geri kaimynai, sprendziant bendras problemas.

10. Mes tikime, kad glaudziausias ukinis bendradarbiavimas visu, tiek dideliu, tiek ir mazu tautu, gyvybiskai yra reikalingas pagerinti gyvenimo salygas visame pasauly ir vel grazinti laisve nuo baimes ir vargo.

11. Mes ir toliau veiksime uz tikejimo ispaizinimo laisve visose taika mylinciose pasaulio srityse.

12. Mes esame isitikine, kad islaikymas tarp tautu taikos tera galimas tik Jungtiniu Tautu organizacijoje, kuri turi susideti is visu taika mylinciu pasaulio tautu, kurios yra bendrai pasiryzusios taikos interesams, jei tatai butu reikalinga, panaudoti jega.“

Toliau prez. Trumanas pareiske, kad tai esanti uzsienių politika, kurios nuo dabar JAV laikysis, „tai uzsienių politika su kuria mes kupini pasitikejimo zvelgiame i ateiti. Gal but, nebus galima jos igyvendinti ryt ar poryt, bet neziurint to, tai yra musu politika. Ir mes viska panaudosime jai igyvendinti. Gal but, tatai pareikalau isgesnio laiko, bet verta jos padariniu palaukti ir verta uz tai kovoti.“

Pokariniai rinkimai

Pasibaigus karui, daugumoje Europos krastu vyksta rinkimai ir parlamentus, referenduminiai rinkimai ir referenduminiai balsavimai, kuriais islaisvintos tautos siekia grizti i normalias savo valdymosi formas arba pasisako uz pagrindinius persitvarkymus.

Ypatingai dideles politines reiksmes turi spalio 21 d. rinkimai ir visuotinis balsavimas (referendumas) Prancuzijoje, kuriuose pirma karta dalyvavo ir moterys. Buvo renkamas parlamentas, be to, pilieciams buvo pateikti balsuoti du klausimai. Pirmas klausimas: „Ar jus norite, kad sandien isrinktas atstovu susirinkimas butu steigiamuoju susirinkimu?“ I si klausima 19.081.808 rinkikai atsake „taip“ ir 800.884 „ne“. Tai reiskia, kad 1875 m. konstitucija turės būti pakeista ir bus kuriama ketvirtoji Prancuzijos respublika. Antras klausimas: „Ar jus sutinkate, kad iki isgaliojant naujai konstitucijai, vyriausybe būtų organizuota atininkamai pridetam vyriausybės isdirbtam istatymo projektui?“ I antra klausima 13.224.753 rinkikai atsakė „taip“ ir 6.613.635 „ne“. Tarp kitko i antra klausima komunistai siekė neigiamo atsakymo. Pagal minima projekta, ministariai atsakingi tik pries valstybes galva, kuris bet gi nėra atsakingas pries atstovu susirinkima. Tuo budu Prancuzijos rinkikai pasisakė uz de Gaulle ir uz tvirta vyriausybe pereinanajam laikotarpiui.

Atstovu susirinkime is 566 vietu komunistai gavo 151 vieta, katalikai (de Gaulle grupe) — 142, socialistai — 139, desinieji — 40 ir nepriklausomieji — 40. Labiausiai nukentejo Daladje radikalai, tegave tik 19 vietu.

Rinkimai Vengrijoje praėjo sovietu okupacineje kontroleje ir nėra imanoma susivokti tikroveje. Vis delto rinkimai parodė vengru tautos tendencijas. Smulkiu duomenu dar truksta, taciau is dalyvavusiu rinkimuose politiniu grupiu daugiausiai 60% balsu gavo smulkiuju savininku partija, socialdemokratai — 20% ir komunistai apie 12% balsu.

Rinkimai Danijoje, kuriuose dalyvavo apie 2 mil. rinkiku, nedavė persvaros jokiai partijai. Isrinkta 148 parlamento nariai. Socialistai gavo 47 vietas, agrarai — 38, konservatoriai — 26, liberaliniai-radikaline partija — 12 ir komunistai, kurie anksniu neturejo nieko, 18 vietu.

Rinkimuose islaisvintoje Norvegijoje dalyvavo 6 partijos su 1600 kandidatu, ju tarpe 200 moteru. Daugiausia vietu stortinge laimejo darbo partija, po jos eina liaudies partija, toliau liberalai ir komunistai. Konservatoriai rinkimuose susilauke visisko pralaimėjimo.

— Prancuzijos uzsienių reikalų ministeris Bidault, kalbedamas pirmajam naujai isrinktųjų krikscionių progresistų 140 parlamento stovų susirinkime pareiske, kad Prancuzija priesinsis pries centines vokieciu vyriausybes sudaryma.

GERB. SKAITYTOJAI!

„Laisvės Varpo“ formatas, puslapiu skaicius ir tirazas yra karinės valdzios nustatytas, taigi, sie klausimai visai nepriklausu nei nuo leidėjo, nei nuo redakcijos. Be to, nė vienas Liubeko spaustuviu monotypas bei linotypas neturi lietuvisko srifto. Taciau mes manome, kad lietuvisko laikrascio isleidimas vis delto yra toks reikalingas, jog dristame ji leisti ir be lietuvisko srifto, be ilgju ir nosiniu balsiu ir be triju priebalsiu. Skaitytojus delto atsiprasome. Mes tirsime visus galimumus isigyti lietuviska srifta ir manome, kad vėlesnius numerius galėsime isleisti jau su lietuvisku sriftu.

Leidėjas ir redakcija.

Ats. Redaktorius Faustas Kirsas
Leidėjas: Liubeko Lietuvių Komitetas
Adr. Lübeck, Untertrave 111-112, Tel. 28485
Druck: Lübecker Zeitung (3829)